

KOROŠKI SLOVENEK

Herrn Dr. Imhoffen Johann,
Pfarrer,
St. Johann,
P. Weizelsdorf i. R. Ktn.

Naročnik: „KOROŠKI SLOVENEK“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; letoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; letoletno: Din. 100.—

Cezar ali Kristus?

„Čech“ glasilo katoliških Čehov v Čehoslovaški, je svoječasno pod gornjim naslovom objavil članek, ki bo vzbudil nedvomno pozornost tudi naših bralcev. Ponatiskujemo ga v prosti besedi:

V državnem življenju si stojita nasproti dve smeri, kateri lahko izrazimo z besedama: Cezar ali Kristus? Nasproti sta si tako, da druga drugo izločujeta. V prvi je izoblikovano pogansko, v drugi krščansko državno življenje, prva ima svoj ideal v cesarjih rimske države od zvišenega Avgusta preko blazno-krutega Nerona do Caligule, državnika-pritikavca, druga svoj vzor v Karolu Velikem, Henriku svetem in drugih cesarjih rimskega cesarstva nemške narodnosti, ki so svojo cesarsko pravico izvajali od Boga vsemogočnega, iz katerega izhaja vsa pravica, in si vzajemno sodelovanje z vidnim poglavarjem Cerkve šteli v svojo veliko čast in ponos. V njih se na čudovito lep način razodeva modrost krščanskih državnikov.

Cesarji so absolutistični vladarji. Dokler jih še napolnuje naravna dobrot, se ozirajo izključno in edino na korist svoje, od njih vladane države. Kar njihovi državi koristi, je dobro in dovoljeno, kar njihovi državi škoduje, je škodljivo in prepovedano. Čim se oddaljijo od naravne razsodnosti in dobrote, so kruti diktatorji, ki proglašajo svojo korist za državno korist in svojo škodo za državno škodo. Vladanje jim je uporabljeno državne oblasti s paragrafi, policijo in uradniki brez ozira na načela krščanske pravice, ki vrhovno oblast in pravico pridržujejo izključno Bogu, ki je večna Pravica. Cesarji imajo moč in mislijo, da imajo pravico.

Pod besedo „Kristus“ razumemo državniško modrost, zgrajeno na krščanskih družabnih načelih: ljubezen do bližnjega, pravičnost do vsakega, spoštovanje drugih narodov. V cesarju je poseben ali absolutizem države ali diktatura poedinca. Postava je, kar se vladarju dopade. Cezarovanje vodi nujno do Neronovih okrutnosti in Caligulinih pritlikavščin, v Kristusu pa je prava demokracija.

Cezar pomeni v politični dikciji modernega časa božanstvo države. Rimljani so svojim vladarjem izkazovali božansko čast. „Divus Caesar“ — divus Augustus — božji cesar, božji Avgust. Kristus označuje vladarja po božji milosti in včasih se sme reči: po božjem dopuščanju. Cezar ni odgovoren nikomur za svoje delovanje, po lastni vestnosti ali brezvestnosti razpolaga ne samo s premoženjem, marveč tudi z življenjem svojih državljanov. Vladar v Kristusovem imenu pa ni odgovoren samo svoji vesti, marveč tudi narodu in predvsem svojemu Bogu. Z večjimi pravicami so mu odkazane tudi večje dolžnosti.

Naša moderna doba v marsičem sliči dobi starega Rima. Tudi v pogledu države in državnega življenja. Pred dobrim stoletjem je nemški modroslovec Hegel začel navajati ljudstvo k oboževanju države in postavil načelo, da mora poedinec v slučaju potrebe državi žrtvovati prav vse. Prav kmalu so njegova načela našla odmev tudi pri drugih evropskih narodih in so še razvijala do današnjih dni ter v novem času doživela svoje drugo vstajenje. Načelo, da je država nad vse, nasprotuje krščanskemu načelu, ki odreja poedincu, naj najprej uboga Boga in potem ljudi. „Dajte Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega!“ Po nauku Cerkve ima poedinec v danem slučaju pravico, da se krivičnim postavam, ki niso v skladu s krščanskimi zapovedmi, naravnost zo-

perstavi. Razvoj človeškega „napredka“ je dobro označil nemški pisatelj Grillparzer z besedami: „Von der Religiosität zur Humanität, von der Humanität zur Nationalität, von der Nationalität zur Bestialität,“ kar bi s prostimi besedami povedali tako: Najprej človek zapusti vero in se nekaj časa drži človečansko dobrega v sebi, človečanstvo brez Boga vodi nato v nacionalizem, oboževanje naroda, in od nacionalizma do bestijalnosti je

samo še kratek korak. Zdi se, da je avstrijski pisatelj dobro zajel svojo dobo, ki je tudi naša doba.

Država mora varovati svobodo svojih državljanov, za nje je tu in ne državljan zanj. Kristus pomeni poedincevo prostost in svobodo. Cezar tirja najprej podložništvo in nato suženjstvo. Naša doba je kritična doba, ker se v njej vrši borba cesarizma proti krščanstvu, boj Antikrista s Kristom. Na kateri strani si ti? —ež.

Zgodovinski teden naše države.

Avstrija ima za seboj teden zgodovinske važnosti. Po sestanku kanclerja Schuschnigga z rajhovskim kanclerjem Hitlerjem v Berchtesgadnu v predzadnjo soboto, o katerem smo poročali na kratko v zadnji številki, so se vrstili dogodki dalekosežnega pomena. Če preidemo brezštevilna več ali manj pretirana pojasnila v tiskani in govorjeni besedi ter sodimo suha dejstva, moramo priznati: kancler Schuschnigg vodi politiko, ki je morda za mnoge težko umljiva, a je bila doslej vedno pravilna.

Sklep zveznega prezidenta in kanclerja, da v dejstvih priznata avstrijski narodni socializem in mu omogočita obstoj v okvirju ustave in postav, gotovo ni bil lahak. Preosnovala se je zvezna vlada, v kateri se poleg dosedanjih članov nahaja odslej kot notranji minister dr. Seyss-Inquart, eden vodilnih avstrijskih nacionalcev, in poleg njega kot državna tajnika še njegova somišljenika Horstenau in industrijalec Stepsky-Doliwa. Poleg imenovanih pripadata novi vladi tudi dva zastopnika delavstva iz vrst bivše socialdemokracije, to sta drž. tajnika Rott in Watzek. Preosnovi vlade je sledila splošna amnestija političnih kaznivcev brez izjeme strankarske pripadnosti; vodilni nacisti Rintelen, Leopold in dr. Tavs so se nato izselili v rajh. Avstrijskim narodnim socialistom je bilo končno omogočeno udejstvovanje v domovinski fronti in vseh ostalih avstrijskih ustanovah, a to udejstvovanje se zamore vršiti samo na podlagi avstrijske ustave, katera izključuje vsako politično stranko. Kdor bi rušil program ali organizacijo fronte, bo postavno kaznovan in v danem slučaju izgnan iz države. — S tem je Avstrija zadostila obljubam, ki jih je v smislu kanclerjevega razgovora z Hitlerjem smatrala po-

trebne za notranje pomirjenje in izmirjenje v državi. O spremembah v področju denarstva ali gospodarske politike, pravijo uradna poročila, ne bo nobene bistvene spremembe.

Navedene spremembe so se izvedle na željo Nemčije, ki je želela, da se sporazum od 11. julija 1936 tolmači v tem smislu. S svoje strani je Nemčija za to obljubila novo, slovesno izjavo o zunanji in notranji neodvisnosti Avstrije, pristala je po svojem kanclerju v Berchtesgadnu na to, da se odmakne od ekstremnih nacističnih krogov v Avstriji, izključi vmešavanja narodno-socialistične stranke v avstrijske notranje zadeve in pristaja na izgon nepomirljivih rušilcev miru iz Avstrije.

To je dejanski položaj okoli 12. februarja. V koliko se je po nedeljskem Hitlerjevem govoru spremenil, ne bomo sodili. Na drugi strani se nam zdi važno poudariti dvoje: Zdi se, da je avstrijsko ljudstvo, predvsem delavstvo, po kanclerjevem koraku svojo domovino vnovič odkrilo in so se avstrijski krogi živahno razgibali v novi skrbi za svojo državo. Hkrati je zadobilo avstrijsko vprašanje v Evropi poudarjen mednarodni značaj. Za položaj države v osrčju evropskega kontinenta se je vzbudil nenaden brezprimeren interes v vsej Evropi, posebno pa v Franciji in Angliji. Govori odgovornih evropskih državnikov in pisanje evropskega časopisja naglašajo, da je neodvisna Avstrija eden stebrov evropskega miru. — V notranjem avstrijskem življenju je sedaj pričakovati prepotrebno svetovno-nazorno in narodno-kulturno čiščenje, ki šele zamore biti jamstvo samostojni, neodvisni, krščanski, nemški, stanovski Avstriji. Prvi odmevi dogodkov v državi in tudi naši deželi naše naziranje v polni meri potrjujejo.

Hitler je govoril.

V vsej Evropi in še izven nje so z napetostjo pričakovali govor rajhovskega kanclerja. Mednarodna napetost pa se po govoru ni podela. Uvodno je Hitler nakazal uspehe narodnega socializma na gospodarskem, socialnem in prosvetnem področju ter le-te oprl na številke, dokazujoče porast proizvodnje, prometa in obročitve. Glede nemške vojske je povdaril, da stoji z ostalimi državnimi ustanovami pod političnim vodstvom in njim kot avtoriziranim voditeljem. Težnja po kolonijah, je dejal, bo rastla od leta do leta. V Zvezo narodov Nemčija in Italija ne bosta vstopili, Nemčija bo priznala Mandžukuo in želi zmago Japonske, ker bi bila zmaga boljše vizma nevarnejša, ter nacionalne Španije. Z ostrimi besedami je bičal pisanje inozemskega, predvsem angleškega časopisja, ki tira s svojo protinemško mržnjo Evropo v nove zapletljaje. Trde besede so bile namenjene Čehoslovaški, kjer živijo milijoni Nemcev brez narodno-političnih pravic. Pohvalno se je izrazil o avstrijskem kanclerju, da je dal avstrijskim narodnim socialistom v okvirju veljavnih zakonov iste pravice kakor drugim državljanom in s tem omogočil prispevek k evropskemu miru. — Po Hitlerjevem govoru se, če sodimo po pisanju inozemskega časopisja, mednarodna napetost ni podela.

Preokret angleške zunanje politike. Dosedanji minister Eden, ki se glede sporazuma z Italijo ni

strinjal z ministrskim predsednikom, je odstopil. S tem je omogočil takojšnja pogajanja Anglije z Italijo, ki so se že pričela. Eden je zastopal stališče, naj se prej razčisti špansko vprašanje, kar mu torej ni uspelo. Zunanje ministrstvo je prevzel predsednik Chamberlain sam. Pričakujejo, da bo Anglija sedaj priznala Abesinijo kot italijansko last in Mandžukuo kot samostojno državo ter skušala doseči prijateljstvo Italije. Njena politika suhih dejstev se torej vedno bolj uveljavlja.

Ostra diktatura v Rumuniji. Vlada patriarha Mirona Christea pod kraljevim pokroviteljstvom uvaja sila strog režim. Vsem uradnikom in javnim nameščencem je prepovedano članstvo v političnih strankah. Uradniki, duhovniki vseh ver, učitelji in ostali nameščenci se ne smejo udeleževati političnih zborovanj, prepovedane so parade političnih organizacij. Ostre odredbe Gogove vlade je nova vlada delno omilila, zelo ostro pa postopa z fašisti Železne garde, katerim je prepovedala sleherna zborovanja. — Francija in Anglija sta z novo vlado zadovoljni, posebno ker vodi zunanje ministrstvo Tatarescu, ki za Nemčijo nima preveč smisla. Vlada pripravlja novo državno ustavo ter nov volilni red, po katerem bodo imeli volilno pravico samo nad 30 let stari državljanji obeh spolov. Napoveduje se še preosnova sedanje vlade, v katero bi bil pritegnjen tudi vodja največje rumunske stranke kmetov, Maniu.

Stalin vztraja na svetovni revoluciji. Veliko pozornost je vzbudila Stalinova izjava voditelju mla-

dokomunistične zveze Manturovu. Prvo nalogo — pravi Stalin —, uničevanje meščanstva in zmago socializma v Rusiji, smo že dosegli. Sedaj hočemo Rusijo zavarovati pred vojaškimi vpadi, ki jih organizira proti njej kapitalizem. To nalogo bomo izvedli s pomočjo svetovnega proletarijata, s katerim bomo zveze okrepili. Organizirali bomo politično pomoč delavcem vsega sveta, da nam pridejo v slučaju napada od zunaj na pomoč. Z vsemi sredstvi moramo krepiti svojo armado, brodogradnjo in letalstvo, da nas ne preseñeti zvižnost kapitalizma. — Medtem je sovjetska vlada doživela precejšnjo blamažo. Rumunijo je obdoližila, da je odstranila njenega poslanika. Poslanik pa se je javil živ in zdrav iz Rima ter povedal, da je zbežal pred sovjetskimi agenti. — Še eno novico iz Rusije: Leningrad nameravajo sovjeti izgraditi kot glavno vojno luko in pristanišče ter so že odredili izselitev 100.000 nezanesljivih prebivalcev mesta.

O rumeni nevarnosti je govoril na Dunaju prof. Penall. V zanimivih izjavah je poudaril, da stremi Japonska za nadvlado v Aziji in hoče zato razbiti železni obroč evropskih trdnjav okoli sebe. Filipini, nizozemska Indija, Avstralija so od nje enako ogroženi kakor prostrana Kitajska. Slaba stran Japonske je njeno pomanjkanje surovin in žalostni položaj japonskih kmetov. Zato pa je država narodno in svetovno-nazorno zaokrožena in leži na vzhodnem izhodišču Azije. Z nastopom Japonske pada ugled belih in trpi krščanstvo. Japonska vera, takozvani šintoizem, budizem in boljševizem ogrožajo Azijo od vseh strani. Če zmaga Japonska in se razbije evropska nadvlada v Aziji, bo imelo to posledice za vse belo pleme, ki se bo strinjeno ali razdvojeno moralo boriti proti rumeni nevarnosti od vzhoda.

Drobiž zadnjega tedna. Za nadaljevanje kitajske vojne zahteva japonski vojni minister novih 3 milijarde šilingov našega denarja. Plačali jih bodo davkoplačevalci. — Poljak Ofierski se je dvignil z jadralom 3670 m visoko in premagal vse svetovne rekorde. — Učenjaki nameravajo dolžino 1 metra nanovo določiti, ker se je platinska meterska palica v Parizu tekom let najbrže malce spremenila. — Sv. oče je posredoval pri obeh španskih vladah, naj bi opustili brezobzirne letalske napade na neoborožene množice. — Stalin je odstranil Alknisa, najožjega sodelavca vojnega komisarja Vorošilova. Sodijo, da proti Vorošilovu slična usoda. — Poljska in Italija se zblížeta. Beck poseti Rim, Ciano pa Varšavo. — Umrl je Trockijev sin Sedow. Sumijo, da je bil zastrupljen. — Ruske učenjake, ki se nahajajo v veliki nevarnosti na severnem tečaju, sta rešila dva ruska ledolomilca. — Angleški zunanji minister Eden bo obiskal prestolice srednje in vzhodne Evrope. — Rumunski patriarh Christea obišče kot min. predsednik Varšavo. — 25. februarja se snidejo v Ankari zastopniki držav Balkanske zveze. — Litva je praznovala 20letnico neodvisnosti. — Med Rusijo in Kitajsko je sklenjena letalska pogodba. — Nad kitajskim Hankovom se je vršila letalska bitka, v kateri je sodelovalo 75 letal. Bajje so zmagali Kitajci. — Odstavljen je vrhovni poveljnik japonskih čet general Matsui. — V Aleksandriji je prišlo do krvavih revolt.

Podlistek

Juš Kozak:

Beli mecesen.

(39. nadaljevanje.)

Oni je potrdil. „Ne pojdem več, Martin. Že leto dni me ni bilo.“

„Vem! Zato sem prišel. Da se odveževa. Grobovi so najini.“ — „Najini!“ —

„Vsi so pomrli. Mecesnova veja se je posušila.“

„Tri otroke imam.“

„Tudi jaz jih bom imel.“

Oni se je začudil. „Kako, Martin?“

Martin se je naslonil na drevo in uprl oči vanj. „Gozdar je umrl. Ponudili so mi službo. Pa sem mislil, če je Janez še z mano, ne vzamem. Tako ni nikogar več. Jutri pojdem, da se pomenimo!“

„Prav je tako, Martin. Ti se ne moreš ločiti od gamzov.“

„Ne morem. Nekdaj sem mislil, da bi kupil mlin tam ob vodi, pa...“ Beseda mu je zastala, oči so se izgubile v globini gozda. „Zmenila sva se!“

Drugi dan je postal Martin gozdar in zapriseženi lovec. Ko je Liza zvedela, se je prestrašila, da ji je zastala kri. Zvečer je sedela s sinom Jakobom ter mu dejala:

„Ti, Bosov je lovec.“

„Vem, mati.“

Kmet.

Pravijo, da je kmet temelj narodnega gospodarstva, steber narodnega življenja, vir narodnega zdravja. Pa temu kmetu, ki je temelj, steber in vir, je danes hudo, zelo hudo. Stan, katerega je največ na svetu in je prvi izmed stanov ter bo po vsem videzu zadnji med njimi, stan, čigar delavnica je prostrana zemlja pod nebesnim obokom in čigar človek je svobodnjak v mišljenju in delovanju kakor bitje neposredno iz božjih rok — ta stan hodi skozi desetletja svojo težko križevno pot.

V dobi kapitalizma je kmet prvič padel pod težkim križem.

V nedolžni, lepi podeželski svet je pred desetletji udril moderni tok življenja. Ljudstvo je učil neobzdržano svobodo, zlasti gospodarsko svobodo. Z njim so udrle na deželo nove pridobitve tehnike in civilizacije. Prometna sredstva so zblížala vasi, začel se je udor mesta v vas. Moda, hitri tempo življenja, nekmečka šola, gosposki učitelji, ki se ni znal uživati v vaško družino, stroj in mehanizacija dela, svoboda in širši pogled v svet, ki je vabil iz kmečke preproščine, časopis in knjiga, film in radio: vse to je zaneslo zmedo v enotnost kmečkega življenja. Začelo se je najprej drobiti vaško občestvo, vaška družina. Kmečka sosesčina se je začela rahljati. Kmet je spoznal mesto in njegove naslade, s tem začutil potrebe, kakoršnih prej ni imel in ni poznal, vezi z zemljo so začele popuščati, ljubezen in veselje do težkega kmečkega dela sta ginevali. Kmeta je postalo sram, da je kmet, in je hotel biti posestnik, ekonom. „Der Landwirt hätte den Bauer aufgefressen!“, so dejali.

To je križev pot kmetov pod bičem kapitalizma. Mnogo, zelo mnogo jih je na tem potu omagalo, da so se izneverili zemlji in poklicu, mnogi so v brezupju in zagrenjenosti gnali svoje kmetije na rob propasti, nešteti so se zvijali in se še zvijajo pod krutimi udarci nesmiselnega gospodarskega nerada. Moderni svet je menil, da bo iz kmetov vzgojil računarske, trgovsko naobražene ekonomice, ki bodo segali za pridobitvami njegove tehnike in civilizacije. In ker se je pri rodu uračunal, ker naravno ljudstvo njegove laži-svobode ni razumelo, je nad njim izrekel svojo smrtno obsodbo ter ga sodil v proletarstvo, njegovo zemljo pa si hotel pridržati kot revirje in pašnike. — Morda bi danes ne bilo več kmetov, če se ne bi bil razvoj sveta pred desetletjem ustanovil in se kolese ogromnega gospodarskega aparata ne bi pokvarilo, da smo danes v popolnem gospodarskem zastoj.

V dobi komunizma pade kmet drugič pod križem. Česar v ubogi Rusiji ni uspelo despotiji, propadlemu plemstvu, da bi namreč uničila ruskega mužika, tega preprostega otroka nepregledne ruske ravnine, to skuša sedaj izvesti komunizem.

Komunizem je drugi bič nad kmečkim stanom.

Takole so postopali „rešitelji“ v Rusiji. Kmetu so izprva obetali kose plemiške zemlje, da so ga pridobili za revolucijo, po revoluciji pa so mu odvzeli še njegovo posest, mu odrekli lastninsko pravico nad njegovim lastnim domom in vrhovega še pravico razpolaganja z lastno letino. Veliki in srednji posestniki so bili s kratkim procesom odstranjeni, uporni mali kmetje so bili v boljšem slučaju prognani proti severu ali v Sibirijo, na

„Jakob, kakor se Bog prosi, te rotim, ne hodi več!“

Sin se je zasmel. „Star je, mati, star. On vé, da tudi mi ne poznamo usmiljenja.“

„Jaz sem se ga zmeraj bala. Satan je s tem človekom.“

„Pravijo, da sta se imela rada, mati?“

Oči so se ohladile pod sivimi lasmi.

„Kaj bi ti tajila? Ko sem bila še mlada, sem ga imela. Najlepši fant je bil, le srca ni imel. Še na očetovem pogrebu ga ni bilo. Mati je na smrtni postelji poslala ponj brata, sedanjega Bosa, Martin ni prišel. Malokoga je preklelo toliko ljudi, kot njega.“

Sin je povetil glavo.

„Meni je storil strašno krivico. Pozabljena je, Ampak, če bi zdajle stopil pred me, roke bi mu ne mogla dati.“

„Mati...!“ Sin je vstal in pogledal mater. Nič drugega ni rekel, toda ona je vse vedela. Vstala je ter razklenila roke. „Sin! Jakob!“

Stala sta in se gledala. Nato je ona zakričala. „Jakob, ne, tega ne! Bog mi je priča, pozabila sem. Nikoli več bi ti ne mogla reči: sin!“

Jakob je sedel nazaj. „Nič nisem rekel, mati!“ Luč mu je padala na rdečo glavo, ogenj v zelenkastosivih očeh je ugasnil. Pegasto obličje se je zavratno posmehnilo.

Liza je poznala sina in se je vselej bala, kadar je odhajal na divji lov. Tolažila se je. „V krvi jim je. Kadar postane gospodar, ne bo več hodil. Če bi ga Jakob?... O bog, varuj ga greha...“

mestu kmetij pa se je dvignil sovjetski kolhoz, t. j. združeno posestvo.

Kot kapitalizmu je tudi komunizmu strojideja kmetijstva in poljedelstva. To bi bila velikanska poljedelska tovarna z monterji in tehniko, traktorji in avtomobili, s svojim nakupovalnim, skladiščnim in prodajnim odsekom. Čudno: ameriška farma s tisoči orali zemlje in mehničnim poljedelstvom, ta izraziti tip kmetijstva na špekulacijo, je postal ideal kapitalizma in sedaj komunizma. Za cerkev, sosesčino, vaško družino, kmečko kulturo, za to ni prostora na ameriški farmi in ne na sovjetskem kolhozu. Trgovina, to je vse in za trgovino pada gozd za gozdom, vstajajo njive nepreglednega obsega, število kmečkih domov se redči dan za dnem, ljudstvo pa množi delavski industrijski proletarijat. Še celo po konju, tej „buržujni“ domači živali so segli, da se je končno dvignil sovjetski general in ostro obsodil nesmiselno „barbarstvo“. A ni ga bilo med sovjeti doslej, kateri bi izgovoril besedo v prilog še neprimerno bolj zatiranemu ljudstvu. A pravijo, da tudi najostrejši ukrepi proti kmetu in kmečkemu duhu niso uspeli, ob milijonih padlih in izkrvavelih stojijo še drugi milijoni, odločeni za skrajno borbo za stan, zemljo in dom.

• Kmetijstvo ne spada v svet kapitalizma in komunizma, temveč njun naravni, najnevarnejši sovražnik je.

Narava, ta veličastna kmetova delavnica, ima svoj časovni ritem, vse v njej se vrši mirno, neprenagljeno, brez prevratov, po velikih, nedosegljivih zakonih veselstva. Delo na zemlji je snovanje s skrivnostnimi silami narode, ustaljeno, neračunarsko, nemehanično. Tega ne pozna nobena tovarna, delavnica ali pisarna. Končno še nepokvarjeni kmečki ljudje, oni zlati otroci sonca, pri katerih še velja žrtev kot umevna vrlina, delo kot življenjska vsebina, molitev kot naravni izraz človekove duše. Ni jih in ne bo jih premagal svet in njega stremjenja ter zablode, četudi bodo še naprej padali tisoči in tisoči v njihovih vrstah. In če bi ostal po vseh blodnjah na svetu samo še en sam kmet — ta bi moral postati končni reformator življenja in gospodarjenja na zemlji! r.

Domače novice

Filozofija pustnih krofov in kislega zelja.

Svet je velik in učen. Tisti severni sij, ki je ponekod ljudi zbežal, da so pričakovali že kar sodni dan, so pogruntali možje znanstveniki že mesece prej in so ga razlagali kot povsem naraven, četudi izreden nebesni pojav. Kje smo že v razglabljanju o skrivnostih narave, velike in majhne! Danes vemo naprimer celo že to, da bije tudi v sleherni rastlinici, naj si je še tako majhna in neznahtna, malo rastlinsko srce, ki čisti in razdeljuje oživljajočo rastlinsko kri do zadnjega vlakna. Zelenje na naših travnikih in pašnikih ter še v vrtnih gredah bomo morali torej odslej gledati že z večjim spoštovanjem, če vemo, da bije tudi v teh malih bitjih junaško rastlinsko srčece. O velikem svetu neizmerne ozvezdja pa pravijo učeni tehniko, da bomo s pomočjo najmodernejših tehničnih priprav kmalu posečali ta ogromni prostor kakor sedaj brez težav obiskujemo razne dele sveta. Z lunjo se bomo trkali, soncu nazdravljali, z Marsovimi prebivalci se razgovarjali o tem

Še bolj se je tresla, ker so ljudje govorili o njem: „Zaznamovan je. Božja jeza je nad njim: Rdeči!“ Drvarji so se menili v gozdu: „Si slišal? Rdeči je streljal.“

Martin pa ni hotel slišati.

Redko je prihajal v vas. Ni ga bilo, ko je zbolel Revež in legel.

„Oh, da bi ga še enkrat videl!“ si je želel starček ter se zaman oziral v vrata. Kolesa so stala in se niso več ganila. Le bebec Boštjan je postal tam spodaj in se igral z njimi.

Trudne so bile Reveževe oči, upanje je ugasnilo. Od dne do dne je bolj hiral. Jesti ni mogel, le pil je še.

Po cele ure je upiral oči tja gori v kot, kjer je bila utelešena njegova poslednja misel. „Teže nisem premagal.“

Duh je umiral. Spal je dolgo in kadar se je prebudil, je izgubljeno pogledal krog sebe.

Zvečer se je igral Boštjan s kolesi. Po svoje jih je razvesil, spojil z vrstico in se radostno smejal, ko so se hitro vrtela.

„A... a... arti... I... i!“ je jecljal.

Revež se je prebudil. Oči in ustnice so se smehljale. Neslišno je izdihnil.

Par dni nato je prišel Martin in je moral s silo odpeljati Boštjana, ki se ni mogel ločiti od kočice. S seboj je nosil kolesa, ki jih je v Martinovem domu zopet razvesil. Tam se je igral vse večere. Martin ga je gledal. Rad je imel Reveža in z bridkostjo mislil nanj.

in onem na „svetu“, v kraljestvu milijonov in milijonov zvezd se bomo sprehajali kakor na velikem vrtu. Najprebrisanejši izmed učenjakov-prorokov, ki čita iz ozvezdja usodo naše male zemlje, njenih ljudstev in poedincev, pa je že kar dobrohotno zavrnil, da pride doba, ko si bodo ljudje lahko prosto izbirali izmed milijard zvezd in zvezdic neizmerne vesoljstva nova, primernejša in udobnejša bivališča in tedaj ne bo več „na svetu“ krize, pomanjkanja dela in jela.

Pa vsa ta „znanost“ še ni nič v primeri z ono, ki bi jo hoteli v času pustnih krofov in kislega zelja servirati našim bralcem. Že stoletja sem opazujejo ljudje, kako čudno hitro se menjava dobro in slabo razpoloženje pri človeku. Sedaj si prešeren in razposajen, da bi trgal zvezde z nebes, kmalu se te loti nevolja in kislica, da gledaš v svet kakor kak izpražen ječmenček. Čestokrat se čutiš korajžnega, da bi premikal gore in se rogal hudiču, pa se te mahoma poloti malodušje in se čutiš kot majhen, neznan črviček, ki rije v zemlji in mu mali kamenček dela največje preglavice in napotje. Včasih vidiš svet, kako je lep in krasen in kako te objema s svojo ljubeznijo in te boža s svojo prijetno toploto, včasih spet pa se vidiš obdanega od samih vragcev in rogatcev. — Pa so ljudje gruntali in gruntali, da bi pogruntali, v čem je, da se razpoloženje človekovo tako čudno in hitro menjava. In je pogruntala ljudska modrost, da je slabi volji krivo vstajenje z levo nogo, črni maček v zgodnjem jutru, stara ženica na prvi poti in ne vem še kaka zver ali prigoda. V knjigah spet večkrat beremo o vplivu vremena na človeka, da nakisano nebo je prerado skisa še tako vedri obraz, da smejoče se sonce privabi smeh še takemu kumižljavcu in da je tajinstvena luna še vsakomur prišepetala ono bajno pesem o ljubezni in dekletu.

Pa kaj je vse to ugibanje v primeri z najnovejšimi odkritji! Veste, kaj vpliva na človekovo razpoloženje? Ne veste! Jedila, ki jih zaužijamo! Najnovejši jedilni koledar pravi tole: jej špinačo in delal boš kot orjak, privošči si solate in tvoje vztrajnosti ne upogne nihče, poseži po zelenem fižolu in sam se boš čudil svoji duhovitosti, vzemi nekoliko krompirja in počutil se boš mirnega in otožnega, jej grah in lečo in niti svetovni prevrat bi te ne spravil iz ravnotežja, pokisane jedi ti bodo navajale k solzam, po belem fižolu boš imel najprijetnejše sanje, jabolka in hruške ustvarjajo pesnike, močnate jedi te bodo uspavale, po sladkih jedilih postaneš nemiren, meso in mesnata jedila pa ponižajo človeka h tlom, da gleda in ne vidi, računa in ne izračuna. Tej epohalni iznajdbi dodaja najnovejša učenost še to, da je menjavanju človekovega razpoloženja krivo ponajveč neredno menjavanje jedil, ki jih uživamo. Pravilna prehrana bi se morala najprej ozirati na kisle ali vedre, mirne ali nemirne, podjetne ali lenuhave, vztrajne ali mohedrave naše obraze, po teh bi se morala ravnati jedila, katera vsakokrat zaužijamo.

Ostane končno še vprašanje, kako je z našo koroško „mešto“ ali „žganjki“. Koledar jih sicer posebej ne omenja, gotovo pa vplivajo na zadovoljstvo in dobro razpoloženje. In še pustni „krofi“ ali „fancovti“? Najbrže niso nikakor samo slučajno v zvezi z norčavim pustom! Saj pravi pustna: Hopsasa, hopsasa pustna nedelja, lani sem bil krapov sit, letos pa — zelja!

Celje. (Poroka.) V mestni opatinjski cerkvi sv. Danijela v Celju sta bila dne 17. t. m. poročena g. Grafenauer Ante, direktor zemljiške knjige v Laškem, koroški rojak, in gdč. Ivanka Žumer, sestra g. inž. Žumra Al., upravitelja gornjesavinjskih škofijskih posestev v Marijinem gradu. Poročne slovesnosti je opravil ženinov prijatelj č. g. dr. Mörtl, dekan na Vranskem. Kot pričič sta prisostvovala pri poroki za ženina njegov prijatelj g. dr. Fran Mišič, profesor iz Maribora, za nevesto pa njen brat g. dr. inž. Matije Žumar, univerzitetni profesor iz Ljubljane. Po poroki so se odlični svatje odpeljali v Nazarje v Gornjo Savinjsko dolino. Uglednemu novoporočenemu paru naša najodkritostrejša in najiskrenejša voščila!

Ferlach—Borovlje. Pred par tedni sta se pojavila v Borovljah dva gospoda, ki sta imela nalog nabrati in zainteresirati delavce za industrijo v Nemčijo. Zopet se je javilo okoli 15 puškarjev, a poleg teh tudi več drugih železnih delavcev kot mehanikov, šlosarjev in sličnih rokodelcev. Nekateri imajo že poziv ter odpotujejo baje v prihodnjih dneh. Kot sta izjavila ta dva posredovalca, bo najeto tudi še na Štajerskem in Gornjem Avstrijskem več sto delavcev, vsi za nemško industrijo. Četudi je razveseljivo, da pridejo brezposelni do dela in zaslužka, je to vsekakor žalosten pojav za naše gospodarske razmere.

Replach—Replje. (Pustna.) Pred letom je naš Heimatkreis pridelal svoj „bal“. Za reklamo so razglasili, da pride zastoj na mizo prekajen jazbec. Replanov se je kar trlo, da bi poizkusili prežlahtno slanino. Pa čuda! Mize niso bile še obložene, kar se razširi glas, da jazbec ni prišel pošte-

nim potom na mizo. To je bil halo, da bi ga bila zverina, če bi še živela, kar vesela. Sicer je pa tale zgodbica o jazbecu končala z odkritjem, da je šlo v resnici za rujavo zverino, ki zna gibčno skakati ter krade piščeta in kokoši. Morda puške replških lovcev krivo nesejo, da jim morajo živad loviti Vogrjani. Nedavno so jim spet poslali nekako rujavo zverjad, s katero so se obdarovani pojavili kar pred živinozdravnikom. Ali je šlo za to, da se še ta mrcina spremeni v jazbeca, ali za pritožbo proti Vogrjanom, zakaj zapirajo svoje kokoši, nam ni znano.

Lind ob Velden—Lipa. (Pogreb.) Ob izredno veliki udeležbi domačih in drugih faranov ter posebno mnogih železničarjev smo v soboto dne 12. t. m. spremili na kraj miru prerano umrlega upokojenega železničarja in posestnika male hiše v Lipi, g. Jerneja Tomažaja. Rajni je bil rojen leta 1867 v župniji Šmihel v Podjuni (Strpna ves). Mlad je še stopil v službo pri južni železnici, kateri je služil v Grabštanju, v Libučah in drugih krajih. Po njenem prevzetju v državno upravo je postal čuvaj v Skočidolu, kjer je bival tri leta, dokler ni leta 1926 stopil v stalni pokoj. Kupil je od nekega Marcetti-ja v Lipi novo postavljeno domovanje. Tu je našel svoj časn mir. Pa kmalu po nakupu mu ga je že bridko skalila prezgodnja smrt njegove žene Julijane. Odslej so mu bili njegovi otroci — tri hčere in dva sina, od katerih je starejši (Matija) nadučitelj na sedemrazredni šoli v Št. Tomažu v Slovenskih Goricah — njegova edina tolažba in ponos. Kljub javni službi ostal ni samo svoje žive dni veren in verske dolžnosti dejansko izpolnujoč kristjan, ampak — kar je posebnega poudarka vredno — vsikdar tudi v družinskem in javnem življenju zvest svojoi od starišev podedovani narodnosti. Bil je iskren, borben in neustrašen narodnjak in rodoljub ne le v Podjuni, temveč tudi tu v krajih med Celovcem in Beljakom! Ni klonil in ni nikdar bil „podlaga tujčevi peti“, kakor se je s Koseskim o njem pesniško izrazil pri svojem pokojnemu namenjenem cerkvenem govoru župnik lipški, preč. g. Alojzij Nagelschmied. Zato je bil tudi stalen naročnik in bralec slovenskih časnikov in knjig. „Mir“, „Koroški Slovenec“, „Glasnik S. J.“ in drugi listi ter knjige „Družbe sv. Mohorja“ so mu vsako leto prihajali v stanovanje. Ljubil je tudi veselo družbo ter je rad poslušal in tudi sam prepeval slovenske pesmi. Vse svoje otroke je skrbno odgojil in jim preskrbel primerne poklice in službe. Ena njegovih hčera je zaposlena celo v Angliji, od koder je še na dan njegove smrti dospelo otroško pristrčno pismo, ki pa očeta ni več našlo med živimi. Umril je nagle smrti. Njegovi krsti je sledilo nad 200 žalujočih. Tudi sorodniki iz Podjune so prihitali. Domači župnik mu je vzneseno govoril v cerkvi slovensko, ob odprtem grobu pa z ozirom na navzoče tuje tudi še nemško. Žalno odhodnico z doma ter pesem-obgrobnico mu je pa zapel nemško lipški moški pevski zbor, dočim ga je cerkveni pevski zbor počastil v domačem jeziku pri maši zadušnici v cerkvi. Položili so pokojnega v grob njegove rajne žene. Spi mirno, Jernej, v slovenski sveti grudi, in podpiraj z večnosti staro pravdo svojih rojakov za njih še nerešena sveta práva! Mlačnim, boječim, nezavednim, pa tudi vsem svoji narodnosti odtujenim Slovincem bodi in ostani, dragi Tomažej, tudi mrtev živ vzgled, nauk in stalna spodbuda k narodni značajnosti in dejavni rodoljubnosti! Spomin v naših srcih Ti bode večni! Družino Tvojo pa tolaži Bog in verno upanje na svidenje!

Keutschach—Hodiše. V nedeljo 13. t. m. je umrl Valentin Zausnig, Nemeč v Vožnici. Rajni je bil svoječasno stalni spremljevalec znanega slovenskega narodnjaka dr. Brejca na lovu, ko je slednji še stanoval v Celovcu. V torek so starega lovca položili h trajnemu počitku ob veliki udeležbi pogrebcev iz Kotmare vasi in Hodiš. „Zvezda“ mu je na grobu zapela prelepo žalostinko „Vigred se povrne“. N. p. v m.

Žalostna usoda. (Keutschach—Hodiše.) Nenavadna novica se je bliskoma širila po vsej hodiški dolini. Znani posestnik Matijeve kmetije na Rutu je bil odpravljen čez mejo. Prvotno nismo mogli razumeti. Potem se je izkazalo, da je resnica. Nad 30 let je družina na svoji kmetiji, katero je oče po svoji doselitvi iz Prevalj kupil. Njegov sin povojne Jugoslavije še ni videl. Gledal jo je prvič, ko so ga postavili čez mejo. Že davno bi bil avstrijski državljan, če bi pri dež. vladi ne bila tako močna soc. demokracija, ki ni nikomur dala državljanstva, pa naj je občina stokrat izjavila, da mu prizna domovinsko pravico. Tako je bilo s Pavlom Kričejem. Bil je delaven član „Zvezde“, izvrsten igravec in komik, član nadzorstva tukajšnje posojilnice. V politiko se ni umešaval, ni mogel, ker ni dobil avstrijskega državljanstva, in tudi ni imel prilike kot kmet na Rutu, ki je moral skrbeti za kmetijo, da je oskrbel svojo družino. Hišna preiskava ni imela nobenega uspeha. Ženi in otrokoma želimo, da se neprijetna zadeva izganega očeta čimprej uravnava.

Oberdörfel—Zgornja Vesca. (Žalost in veselje.) V 4. številu letošnjega „Koroškega Slovenca“ smo brali življenjepis neustrašenega prvoboritelja Andreja Einspielerja. Ponosni smo, da žive tudi v naši občini potomci velikega moža. V naši sredi je živel gospodar Valentin Einspieler, ki si je pred dolgimi leti s svojo veliko podjetnostjo kupil pd. Sramsčnikovo posestvo in za tem še dve veliki kmetiji. Izšel je tudi on iz družine Einspielerjev in bil doma iz Mač v sveški župniji. Dočakal je visoko starost 88 let, ko ga je koncem januarja t. l. Bog poklical k sebi. Celu njegovo življenje je bilo polno dela in skrbi za številno družino, katero je ob sodelovanju svoje, že pred leti umrle žene vzgojil v delavne, verne in narodno zavedne naslednike. Velika množica pogrebcev ga je spremljala na njegovi zadnji poti k zasluženemu počitku na pokopališče k župni cerkvi v Bilčovsu. Naš društveni pevski zbor se je z žalnimi spevi in domači č. g. župnik so se z vznešenimi besedami poslovili od njega. Naj počiva v miru, ostalim naše sočutje! — Za žalnim poročilom iz družine Einspielerjev naj sledi še veselo. Vnuč zgoraj imenovanega Janez Einspieler pd. mladi Sramsčnik se je dne 7. t. m. v farni cerkvi v Bilčovsu poročil s svojo izvoljenko Lenko Partl pd. Miklavčovo v Kajazah. Ob tej priliki kličemo novoporočencema: Bog Vama daj srečo in svoj blagoslov na vajini zakonski poti! Naj Vama da tudi moč, da bosta visoko čislala, spoštovala in držala čast in ugled vrlih in narodno zavednih Einspielerjev.

To in ono. Agr. inženirja Pierzla v Beljaku, ki je bil obtožen zaradi pomevne večje svote uradnega denarja, je sodnija opustila, ker mu pomevne ni mogla dokazati. — V vodstvu dom. fronte posluje kot zastopnik nacionalnih krogov narodno-politični referent prof. Perkonig, ki je predlagal sosvet, v katerem sta med drugim tovarnar dr. Neuner iz Celovca in obratovodja Egger iz Sinče vasi. — Sredi februarja so našeli v deželi 15.398 podpiranih brezposelnikov. — Državna zveza hranilnic zaznamuje z januarjem porast vlog za 40 milj. šilingov, tako da imajo vse deželne zveze vlog za 1 milijardo 850 milj. šil. To je najvišja doslej dosežena svota vlog pri hranilnicah. — V švicarskih gorah je pretekli torek plaz zasul 6 smučarjev, od katerih sta se mogla rešiti samo dva. — Celovec se je trudil, da bi brzovlak Jesenice—Beljak—Solnograd usmerili preko Celovca, a vsled ugovora zastopnikov rajhovskih, italijanskih in jugoslovanskih železnic ni uspel. — Pri Spodnjem Dravogradu so zgradili preko Mežice betonski most za 500.000 din.

Naša prosveta

Naša narodna glasba.

Še vedno ravnamo s tamburaši kakor mačeha s pastorki. Morda nas je strah ugovora, češ ljudski instrument je vendarle harmonika; morda našega lepega instrumenta še nismo docela spoznali. Vporedimo harmoniko s tamburicami!

Običajna harmonika je nehaničen aparat, ki je skrajno neokreten za spojitve najenostavnejših harmonij in odpoveduje pri razgibanejših melodijah. Dober je za glasbeno neuke ljudi in za zabave nižje vrste. S klavirsko, kromatično harmoniko ni mnogo boljše, ker se basi in akordi zgolj mehanično in omejeno podajajo. Glasba pa je umetnost in se začne pri notah: harmonikarja z notami gotovo niste še videli. O kaki glasbeni vzgoji in o kakem resničnem umetniškem užitku pri harmoniki torej ne more biti govora, če pojmuje pod glasbo umetnost, ki izpopolnjuje in se izpopolnjuje.

Prosvetni glasbeni instrument zamore biti za naše razmere samo tamburica. Po tamburicah naj bi se naša mladina in po njej vse naše ljudstvo glasbeno vzgajalo, da bi našlo vsaj nekoliko vpogleda v tajinstveni svet melodije. Vsak tamburaški instrument je bolj ali manj uporaben in zabaven tudi sam zase, zlasti še vrste bračev, bisernice in kontrašice. Posebno na bračih se da razviti neka določena mojstrska spretnost. Tamburaških zborov ne smemo soditi po skupinah, ki igrajo za kozarec vina. Ozirati se moramo za onimi, ki hočejo tamburico dvigniti do ugleda, ki ji mora iti po naravi in po prosvetni stopnji našega ljudstva. Tamburica je gibčno glasbilo. Na Hrvaškem obstoji v zadnjih letih stremjenje, da se igra na tamburicah tako izpopolni, da postanejo sposobne za vse vrste glasbe in ne samo za koračnice in lahke narodne v dveh treh tonovih načinih. Gibanje gre za tem, da se tamburaški zbor uvede v koncertno dvorano kot tamburaški orkester, ki naj goji vse vrste umetniške glasbe. To mora biti tudi naše stremjenje, za kar je treba najprej iskrenega veselja za lepi instrument in dosledne vztrajnosti.

Pri pogledu na našo pevsko razgibanost trdimo, da je tudi našim tamburašem pridržan dobršen kos kulturne vzgoje. Divila bi se Koroška, če bi se kedaj ta ali oni tamburaški zbor naših društev

dvignil do one umetniške višine, ko postane melodija samo še doživetje, ob katerem molčiš in strmiš. V dosedanjih tamburaških nastopih so začetki tega razvoja, četudi skromni in diletantski. Naj bi ga v bodoče podpiralo predvsem iskreno veselje fantov-tamburašev do njihovega lepega inštrumenta in še dosledna volja zborovodij za vedno večjo izpopolnitev. Nikar pa med tamburaške vrste „glasbenikov“, ki so po nekaterih komadih uverjeni o svoji veliki „umetnosti“, katero že „znajo“.

V. M.

Rinkenberg—Vogrče. Na pustno nedeljo 27. t. m. priredi naše društvo ob 3. uri pop. veseloigro „Dva para se ženita“. Med igro sodeluje moški zbor. Vsi toplo vabljeni!

St. Kanzian—Škocijan. Na pustno nedeljo dne 27. t. m. priredi tukajšnje prosvetno društvo pri Rušu v Samožni vasi ob 3. uri pop. veseloigro „Dve nevesti“ in „Kmet in fotograf“. Kdor se hoče za pust nasmejati, naj gotovo pride!

Gospodarski vestnik

Deset zapovedi za sadjarje.

Tik pred vigredjo je še enkrat čas, da se nekoliko pomudimo pri sadnem vrtu — najprej mi v listu in potem še vi pri praktičnem delu. Izkušeni sadjarji so izdelali nekaka sadjarska pravila, ki so veljavna i za naše prilike. Evo jih: Sadjarji, ki se hvalijo s številom dreves, niso napredni sadjarji. Oskrbovati in prav gojiti določeno število — čeprav majhno — je mnogo bolj in obeta več uspeha. Oni stari sadovnjaki, kjer je polovica rakavih dreves, kjer se zaradi sadjarjeve malomarnosti sušijo debele veje in vrhi sadnega drevja, taki sadovnjaki nam nikakor niso v pobuden vzgled, pač pa so prav za prav sramota za sodobno sadjarstvo.

Ne zasajamo med stara drevesa mladih! Bolje je, da propade v nekaj letih ves star sadovnjak in da potem drugje nasadimo drugega, nego da bi iz leta v leto sadovnjak samo životaril, naš žep pa bolehal na sušici. Staro drevje v sadovnjaku malo rodi in daje slabo sadje, poleg tega pa so to prava gnezdišča za razne škodljivce in bolezni. Stara krevlja poleg drevesca silno kvari lepo enotnost sadovnjaka.

Marsikateri naših sadjarjev nima uspeha s škropljenjem. Krivda je najprej na njem, ker ne opravlja škropljenja tedaj, kadar bi moral, ali ga opravi samo površno in s slabo pripravljenim škropilom. Bolje je, da površen sadjar sadnega drevja sploh ne škropi, ker s svojim neuspehom kvečjemu pri sosedih vzbuja dvom glede učinkovitosti škropljenja.

Ne gojimo preveč sort, sicer utegnemo imeti veselje, da bomo imeli skozi vse leto nekaj pridelka, gmotnih koristi pa malo, ker se manjše količine težje prodajo nego večje in lepše odbrane. Zanesimo se končno na izkušnje drugih uglednih sadjarjev in jih večkrat vprašajmo za svet, ker vsi ljudje vse vedo, lastne izkušnje pa so mnogokrat drage in bridke.

J. C.

O cepljenju. Kedaj je najprimernejši čas za cepljenje? Za črešnje svetujejo izkušeni sadjarji februar in prvo polovico v marcu, za češplje februar, marc in april, za jabolka in hruške pa marc in april. Čim drevo požene prve klice, se cepiči ne primejo več sigurno in poganjki v naslednji zimi lahko zmrznejo. — Kedaj si oskrbimo cepiče? Črešnje v decembru in januarju, češplje v januarju in februarju, jabolka in hruške v januarju, februarju in v slučaju trde zime tudi v marcu. — Najboljše cepljenje je za skorjo. Enotavno je, cepič dobro sedi in se dobro prime. Da se cepič prime, je potrebno, da je dobro pritrjen in z drevesnim voskom pri ranah zaprt. Na slabe veje pride samo en cepič, na močne dva ali trije, a drevesno krono sme tvoriti samo eden.

Ali naj sadimo krompir razrezan ali cel. Poizkusi s sajenjem krompirja kažejo, da prenesejo rezanje gomoljev samo vrste, ki so popolnoma zdrave. Vrste, ki proti gnitju niso odporne ali so že izčrpane, po saditvi rezanih gomoljev ne uspevajo predobro. Od posameznih vrst preneseta n. pr. sorti Wohltmann in Ciquantino rezane gomolje dobro, pri mnogih vrstah je donos enak, vrsti Gratiola in Mathilda pa zahtevata čim večje gomolje pri sejanju. Način rezanja, vzdolž ali počez, pri zdravih sortah ne vpliva na pridelek. Važno je vedeti, da je razrezan krompir vobče proti gnitju bolj odporen kakor cel. Nadalje kaže izkušnja, da je starejši gomolj odpornejši od mlajšega.

Krompirjevih vrst je več. Med najbolj poznane prištevajo sorte erstling, rožnik, bintje, Böhmov zgodnji, oneidovec, kresnik, arran crest, eigenheimer, modrowski, ackersegen in erdgold. Uvrstili bi jih v tri skupine: Erstling da majhen pridelek

gomoljev kakor tudi škroba, srednji pridelek nudijo rožnik, bintje, Böhmov zgodnji, oneidovec, kresnik in arran crest, med najboljše skupine pa spadajo modrowski, ackersegen in erdgold. Posebno zadnji dve vrsti sta po izjavah mnogih gospodarjev primerni za naše vremenske in zemeljske prilike. Zorita pozno — v prvi polovici septembra — cvetita malo do srednje. Proti boleznim sta se izkazala kot prav odporna.

Lesni pepel je vsled velike množine kalija, ki ga vsebuje, posebno dobro gnojilo za deteljo in deteljno travo. Dajejo ga tudi konoplji ter na redko gnojene travnike in pašnike. S pepelom gnojimo najboljše, predno detelja ali travniki zazelejni. Drugod pepel zmešajo s kompostom in ga potrosijo med zelenjem n. pr. po prvi košnji.

„Gozdarski vestnik,“ mesečni strokovni list za gozdarstvo, lesno industrijo in lesno trgovino. Izhaja v Mariboru, Kopališka ul. 6/II. Celoletna naročnina za Avstrijo 100 Din. Izšla je prva številka tega prepotrebne strokovnega mesečnika. Po obsegu sicer skromna, po vsebini pa bo pri večjem številu sodelavcev odgovarjala namenu. Mesečnik je vsebinsko sicer prikrojen gozdarstvu dravske banovine, a strokovni članki bodo zanimali tudi naše gozdne posestnike in vse ostale, ki se bavijo z lesno trgovino. Omenjamo iz 1. številke samo članka: Razmišljanje o pogozdovanju in Lega hlovov v jarmeniku. Revijo toplo priporočamo našim gozdnim posestnikom in lesnim trgovcem.

Živinske cene. Kmetijska zbornica javlja za prvo polovico februarja sledeče cene: Zaklani voli 2.10—2.30, živi 1.10—1.20, zaklane telice 2—2.20, žive 1—1.10, zaklane krave 1.60—1.90, žive 80 do 95, zaklana drobnica 1.50—1.60, živa 50—60, zaklani biki 1.80—1.90, živi 80—1.00, zaklana teleta 1.50—1.70, živa 1.20—1.30, breje krave 90—1 S za kg.

Beljaški trg minulega tedna. Krompir 12—16, karfijol 50—1.00, kolerabi 50, česen 80—1.20, belo zelje 50, modro 60, kisló 60, hren 1—3.00, peteršilj 1, repa 20, pesa 50—60, kislá repa 40, endivija 10 do 30, redkvice 2—2.40, špinat 1—1.60, čebula 50 do 60, izluščen bob 58—70, izluščen grah 80—1.00, leča 60—1.40, jabolka 30—60, hruške 80, orehi 80 do 1.00, izluščeni 2.80—3.40, suhe slive 80—1.50, goveje meso 2.40—3.00, telečje 2—3.60, svinjsko 2—2.40, prekajeno 2.40—4.00, prekajena slanina 3.20—5.50, sirova slanina 2.30—2.40, kokoši 2—4, gosi 3—3.20, race 3.20—3.40, jajca 14—17, strd 3.80—4.80, svinjska mast 2.60—2.70, drva, 1 m dolga, mehka 10, trda 15 S.

Zanimivosti

Kako živi Adolf Hitler.

Življenje Adolfa Hitlerja, vrhovnega poveljnika nemške vojske in mornarice, konclerja rajha in voditelja vse Nemčije, je razmerno enolično. Hitler živi v kanclerski palači v Berlinu ali pa v svoji vili v Berchtesgadnu na Bavarskem. Vse pohištvo je iz jekla in stekla, preprosto in vendar moderno. Kanclerja obdajajo trije častniki napadalnih oddelkov, ki skrbijo za njegovo osebno varnost. Veže jih zaprisega, da si vzamejo življenje, če bi kedaj bil izvršen atentat na voditelja. Pri jedi je Hitler vegetarijanec, sadje in zelenjad sta njegova glavna hrana. Sprejemi se vršijo opoldne v dvorani, ki je prepeta z ogromno rdečo-črno zastavo narodnega socializma in velikim kljukastim križem. Hitler ne kadi in ne pije. Trojno strast vseeno ima. Silno se zanima za nemško arhitekturo — sam je nekoč hotel postati arhitekt — in pripravljati zunanji obraz nove Nemčije. V svoji palači ima nadalje svoj kino, v katerem si ogleda vse nemške in tuje filme. Sam določa, kateri filmi so za nemško ljudstvo in kateri ne. Tretja kanclerjeva strast je Wagnerjeva glasba, ki mu nadmešča vino in kajenje. Vsak večer mu njegov prijatelj-godbenik igra Wagnerjeve komade, včasih si igra sam. Njegovo večerno berilo so novejši policijski ali kriminalni romani. — Tako nekronani kralj sedanje Nemčije živi razmerno samotarsko življenje in odklanja tudi družino, ki bi mu bila — kot pravijo — pri njegovem velikem delu samo v napotje.

Italija za mladi zarod. Mussolini z veliko vnamo deluje proti beli kugi. Že pred tremi leti je njegova vlada sklenila, da bo skrbela za porast rojstev. Odobrila je velike svote denarja za tiste, ki zaradi siromaštva ne morejo vstopiti v zakon, in za družine z veliko otroci. V treh letih je izdala nad 200 milijonov lir v te namene. Prav rada tudi organizira številne skupne poroke, s katerimi manifestira neizprosni boj proti beli smrti. V resnici se je Mussoliniju na ta način posrečilo, da ni samo zaustavil nazadovanja rojstev, marveč je število letnih zibelj celo pomnožil.

To je deklamator! Američan Karl Dodd bi bil strašno rad postal gledališki igralec. Ker so ga povsod odrivali, se je naučil dve izredno dolgi pesnitvi, kateri je deklamiral nepretrgoma 16 ur. Seve jih nikjer ni izdeklamiral. Pozneje je postal trgovec in je danes prav zadovoljen. Le enkrat na leto ga prime „firbec“ in tedaj deklamira svojim sorodnikom obe pesnitvi, nakar jih bogato pogosti.

Idila ameriškega zločinca. S tihotapljenjem alkoholnih pijač je znani ameriški „gangster“ Kid Tiger prisluzil nič manj ko 52 milijonov dolarjev. Ko so mu prišli na sled ter zaplenili njegovo mornarico — 29 ladij — je zbežal v Evropo in bival dalje časa tudi na Dunaju. A vse države mu prepovedujejo bivanje na svojem ozemlju, četudi prosí ne zgolj zase marveč tudi za 18letno jetično dekletko, za katerega ozdravljenje je pripravljen žrtvovati vse svoje premoženje. Sedaj se name-rava zateči v malo gorsko republiko Andoro v Pirenejih, ki je sama pravi raj tihotapcev.

20 milijonov dolarjev dobi Amerikanec Robert Wadlow, ko doseže 3 metre višine. Zaenkrat je star 19 let in meri 2.63 m. Zdravniki so ugotovili, da ima ta mladi velikan kar dva želodca, dvojne možgane in dvojno vrsto zob. Na vseučilišču študira za advokata, ima svojo posebno spalnico in šolsko klop in se dan za dnem trudi, da se potegne še za 37 cm. Kajti tedaj bodi od neke filmske družbe 10 milijonov in od zavarovalne družbe drugih 10 milijonov dolarjev. — Ko jih bo dosegel, metre in dolarje namreč, vam bomo že sporočili.

Par pustnih.

Težko življenje. „Mihec,“ je rekel očka petletnemu sinku, „veseli se, pravkar smo ti dobili bratca.“ — Mihec: „Oh, kako je življenje težavno. Komaj prideš človek na svet, že si sredi konkurence.“

Moderna politika. Veliki brat osemletnemu Frančku, ki tolče sosedovega: „Če ne boš priden, Franček, te zatožim materi in te našeška.“ — Franček: „Ti, Joža, ne vmešuj se v najine notranje zadeve, ki te nič ne brigajo!“ — In že se paglavca rujeta združena z njim, da se mora umakniti.

Za tujo kožo. Mati: „Janezek, pazi, da se s klavdivom ne udariš po prstih!“ — Janezek: „Nič se ne boj, mama, saj bo žebelj držala Marica.“

Vzoren sin. V vlaku sta si sedela nasproti gospod in kmet. Gospod se je hotel s kmetom nekoliko pozabavati, pa ga je vprašal: „Oča, ali imate kaj otrok?“ — „Sina imam, sina, gospod.“ — „Pa je dober fant? Ne sili nič za dekleti?“ — „Ne, tega pa ne.“ — „Pa kaj pije?“ — Te, tega tudi ne.“ — „Pa kadi?“ — „Tudi kadi prav ničesar.“ — „To je pa res vzoren sin, na katerega ste lahko ponosni. Koliko pa je star?“ — „Štiri meseci!“

Nerodno vprašanje. Katehet: „No, Drejče, povej nam, kateri zveličani bodo v nebesih nosili največje krone!“ — Drejče: „Tisti, ki imajo najbolj debele glave.“

Zamerljivec. „Saj bi jo vzel, ampak je nekaj rekla, pa sem se ujezil.“ — „Kaj pa je rekla takega?“ — „Ne.“

Dunajski velesejem (Wiener Messe)

13. do 19. marca 1938

Velesejska palača:

Luksuzno in blago za vsakdanje potrebe / Umetnost in rokodelstvo / Pohištvo / „Plin v gospodinjstvu“ Razstava pisarniških pot ebčin

POSEBNA RAZSTAVA „DUNAJSKA MODA“ Tekstilije in oblačila / Dunajska pletilna moda Obrtna kolektivna razstava

Na razstavnih prostorih Rolunde (do 20. marca): Tehnična razstava / Gradbena in cestnogradnena razstava / Posebna razstava „Avstrijske iznajdb.“ Razstava koles

MEDNARODNA RAZSTAVA MOTORNIH KOLES Papir in njega predelava / „Posredovatelj realitet“ Avstrijska tobačna režija / Obrtna kolektivna razstava RAZSTAVA HRANIL IN NASLADI. Poljedelski stroji in potrebščine / Mlekarska razstava / Preizkušnja zveznih vin

ZNATNO ZNIŽANA VOŽNJA

Legitimacije a S 6.— se dobijo pri trgovskih in kmetijskih zbornicah, pri kmetijskih in obrtnih organizacijah, pri podružnicah avstrijskega prometnega biroja, nadalje pri naslednjih, objavljenih na lepkih in pri

Wiener Messe A.-G., Wien VII., Messepl. 1 kakor pri častnih zastopstvih v

Celovec: Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, Bahnhofstr. 36
 „ Zbornica za delavce in nameščence, Bahnhofstr. 38
 „ Oesterr. Verkehrsbüro G. m. b. H., Döllfußplatz 1
 „ Werbe- u. Auskunftsdienst der Fremdenverkehrsstelle der Stadt Wien, Rathaus.

Za 5 na mesec dobavlja
posnemalnike
 Jos. PELZ, Wien XV., Mariahilferstr. 164
 Ceniki zastonj Zastopniki se iščejo